

Geliş Tarihi (Received): 23.11.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 03.03.2023

Araştırma Makalesi / Research Article

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İşsizliğe Karşı Kaygı ve Umutsuzluk Düzeyinin Belirlenmesi

Determining the Level of Anxiety and Hopelessness Against Unemployment of Faculty of Health Sciences Students

Canan DEMİR BARUTCU¹

¹ Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, 15100 Burdur, Türkiye

Yazışmadan sorumlu yazar: Canan DEMİR BARUTCU; canandemir2209@gmail.com

Alıntı (Cite): Demir Barutcu, C. Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İşsizliğe Karşı Kaygı ve Umutsuzluk Düzeyinin Belirlenmesi. YBH Dergisi. 2023;4(1): 56-93

Özet:

Amaç: Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin işsizliğe karşı kaygı ve umutsuzluk düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve korelasyonel nitelikte olan araştırma sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik ve acil yardım ve afet yönetimi bölümünde eğitim gören 322 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler, İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.93 ± 1.50 yıl olarak saptanmıştır. Öğrencilerin, %67.1'i kadın, %29.8'i 4.sınıf, %63.7'si acil yardım ve afet yönetimi öğrencisidir. Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği toplam puan ortalaması 3.11 ± 0.61 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin Umutsuzluk Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ise 8.41 ± 5.22 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin işsizlik kaygısı ve umutsuzluk düzey puan ortalamalarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği toplam puanı ile Umutsuzluk Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde, güçlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0.579$, $p=0.000$).

Sonuç: Öğrencilerin işsizlik kaygısı ve umutsuzluk düzey puan ortalamalarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin işsizlik kaygısı arttıkça umutsuzluk düzeylerinin arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik kaygısı; umutsuzluk; öğrenci

Abstract:

Aim: This study was conducted to determine the level of anxiety and hopelessness against unemployment of the students of the faculty of health sciences.

Methods: Descriptive and correlational study was conducted with 322 students. Data were collected using the Anxiety Inventory and Beck Hopelessness Scale.

Results: The mean age of the study participants were 20.93 ± 1.50 years. Of the students, 67.1% are women, 29.8% are 4th-grade students, and 63.7% are emergency aid and disaster management students. The average score of the students on the Unemployment Anxiety Scale was found to be 3.11 ± 0.61 . The average score of the students from the Hopelessness Scale was found to be 8.41 ± 5.22 . It was determined that the unemployment anxiety and hopelessness levels of the students were lower than the average. It was determined that there was a positive, strong and significant relationship between the students' Unemployment Anxiety Scale total score and the Hopelessness Scale total score average ($r=0.579$, $p=0.000$).

Conclusion: It was determined that the unemployment anxiety and hopelessness level average of the students was lower than the average. It was determined that as the unemployment anxiety of the students increased, their hopelessness levels increased.

Key Words: Unemployment anxiety; hopelessness; student

Giriş

Genç popülasyonun işsizliği dünyanın en büyük sorunlarından biridir. Gençlerin işsizlik kaygısı üniversite yaşamıyla birlikte başlamaktadır. Eğitim aldıkları alanlarda istihdamın azalması, üniversite sayısının ve buna bağlı mezun sayısının artması öğrencilerin kaygı yaşamasına neden olmaktadır. ⁽¹⁾ İşsizlik, iş aramasına rağmen iş bulamayanlar ile mevcut işleri varken farklı sebeplerle işinden ayrılmak zorunda kalanların ortaya çıkardığı sosyoekonomik bir sorundur. İşsizlik, toplumun en dinamik ve verimli grubu olan gençleri biyopsikososyal ve ekonomik yönden olumsuz etkilemektedir. Gençlerin işgücü piyasası içinde yer alamamaları tüm hayatlarını etkileyen sorunlara neden olmaktadır. İşsizlik kaygısı insanların biyopsikososyal açıdan sağlıklarının bozulmasına, korku, ümitsizlik, mutsuzluk, kendini değersiz görme gibi fiziksel ve ruhsal problemlere de yol açmaktadır. ⁽²⁻⁴⁾

Üniversite mezunu işsizlik oranının, üniversite eğitime devam eden gençlerde işsizlik kaygısı yarattığı bulunmuştur. Öğrencilerin işsizlik kaygılarını azaltmak için psikolojik destek sağlama çalışmalarının yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Bu süreç öğrencilerde mezuniyet sonrası işsizlik kaygısı ve geleceğe yönelik umutsuzluk yaratmaktadır. ⁽⁵⁾ Umutsuzluk; Bir olay karşısında beklentilerin gerçekleşmediği, sorunların çözümsüz kaldığı, kişinin ulaşmak istediği hedeflere ulaşamadığını düşündüğü durumları ifade etmektedir. ⁽²⁾

Türk Dil Kurumu ise umutsuzluk kelimesini “Umutsuz olma durumu, ümitsizlik” olarak tanımlamaktadır. ⁽⁶⁾ Sağlık eğitimi veren okullarda öğrenci kontenjanlarının artması ve işe alımların azalması öğrencilerin iş bulma kaygısını ve umutsuzluk düzeylerini artırmaktadır. ⁽⁷⁾ Bu çalışmanın amacı, sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin işsizliğe karşı kaygı ve umutsuzluk düzeyini incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın tipi

Araştırma sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin işsizliğe karşı kaygı ve umutsuzluk düzeyinin belirlenmesi amacıyla analitik kesitsel olarak yapılmıştır.

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinde 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde eğitim gören hemşirelik ve acil ve afet yönetimi öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini araştırmaya katılmaya gönüllü 346 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan 24 öğrenci anket maddelerini tamamlamadığı için örnekleme alınmamıştır. Araştırma toplam 322 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından sınıf ortamında toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgi formu; öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, bölüm, ekonomik durum, meslek seçimine karar verme durumu, mesleği önerme durumu, bölümü isteyerek seçme durumu, mesleğe yönelik düşünceleri olmak üzere toplam dokuz sorudan oluşmaktadır.

Beck umutsuzluk ölçeği

Çalışmada Beck ve arkadaşları tarafından (1974) ⁽⁸⁾ geliştirilen Durak (1994) ⁽⁹⁾ tarafından Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması ile Türkçeye uyarlanan ölçek kullanılmıştır. Ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki 1, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 15, 19. sorulardaki her 'Hayır' yanıtına; geri kalan sorulardaki her 'Evet' yanıtına birer puan verilir. Ölçekten alınabilecek puanlar 0-20 arasında değişmekte, alınan puanın yüksek olması bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğunu göstermektedir. Durak (1994) tarafından yapılan çalışmada ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. ⁽⁹⁾ Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.87 olarak bulunmuştur.

İşsizlik kaygısı ölçeği

Çalışmada Ersoy ve Erdost (2008)⁽¹⁰⁾ tarafından geliştirilen İşsizlik Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek “Ekonomideki İstihdam Zorlukları” dokuz madde, “Çevresel ve Sosyal Baskı” sekiz madde, Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği” beş madde ve “Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği” dört madde olmak üzere toplam dört alt boyut ve 26 madde, beşli likert tipten oluşmaktadır. Orijinal çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.90 olarak saptanmıştır. ⁽¹⁰⁾ Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.88 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için ölçeklerin Türkçe geçerlik ve güvenirliği yapan yazarlardan, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından (Sayı:93972780-044) ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu’ndan (GO 2019/65) yazılı izin alınmıştır. Öğrencilere çalışmanın amacı açıklandıktan sonra gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerden sözel izin alınmıştır. Araştırmanın her aşamasında Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun davranılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde, SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Veriler; sayı, yüzde dağılımları, Pearson korelasyon, Student t-testi, Oneway Anova ve Kruskal Wallis testi ile değerlendirilmiştir. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılığı

Araştırmanın verilerinin tek bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinden toplanması nedeniyle tüm öğrencilere genellenememesi araştırmanın sınırlılığı olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.93 ± 1.50 yıl olarak saptanmıştır. Öğrencilerin, %67.1'i kadın, %29.8'i 4.sınıf, %63.7'si acil yardım ve afet yönetimi öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %75.8'inin ekonomik durumunun orta düzey olduğu, %76.1'inin mesleğini kendi seçtiği, %51.6'sının mesleği başkalarına önerdiği, %62.1'inin bölümünü isteyerek seçtiği, %77'sinin mesleğini sevdiği bulunmuştur.

Tablo 1. Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları (n=322)

Ölçekler	Min-max puan	X ± SS*
İşsizlik Kaygısı Ölçeği Alt Boyutları	Ekonomideki İstihdam Zorlukları	1.44-5 3.39±0.73
	Çevresel ve Sosyal Baskı	1-5 3.06±0.82
	Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	1.20-5 2.92±0.62
	Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	1-5 2.78±0.82
	Toplam Ölçek Puanı	1.38-4.65
Beck Umutsuzluk Ölçeği	Toplam Ölçek Puanı	0-20 8.41±5.22

*X ± SS: Ortalama ± standart sapma

Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği toplam puan ortalaması 3.11 ± 0.61 olarak bulunmuştur. İşsizlik Kaygısı Ölçeğinin alt boyut puan ortalaması incelendiğinde; “Ekonomideki İstihdam Zorlukları” 3.39 ± 0.73 “Çevresel ve Sosyal Baskı” 3.06 ± 0.82 , “Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği” 2.92 ± 0.62 , “Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği” 2.78 ± 0.82 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin Umutsuzluk Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ise 8.41 ± 5.22 olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 2. Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamalarının Bireysel Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Demografik Özellikler	İşsizlik Kaygısı Ölçeği					Toplam Puan	Umutsuzluk Ölçeği Toplam Puan
	Ekonomideki İstihdam Zorlukları	Çevresel ve Sosyal Baskı	Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	Toplam Puan		
	n	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS
Cinsiyet							
Kadın	216	3.42±0.72	3.12±0.80	2.87±0.61	2.76±0.81	3.12±0.61	8.29±5.05
Erkek	106	3.34±0.74	2.94±0.83	3.02±0.62	2.82±0.85	3.08±0.62	8.66±5.57
İstatistiksel Analiz	t**	0.988	1.806	-1.990	-0.603	0.632	-0.594
	p	0.324	0.072	0.047*	0.547	0.528	0.553
Sınıf							
1.sınıf	63	3.41±0.72	3.26±0.76	3.06±0.64	3.02±0.71	3.24±0.57	9.80±5.39
2.sınıf	87	3.13±0.67	2.69±0.65	2.67±0.50	2.56±0.76	2.82±0.51	6.56±4.59
3.sınıf	76	3.50±0.71	3.24±0.90	2.99±0.66	2.96±0.96	3.24±0.68	9.02±5.45
4.sınıf	96	3.54±0.74	3.13±0.81	3.00±0.61	2.70±0.78	3.18±0.59	8.68±5.08
İstatistiksel Analiz	F***	6.001	9.176	7.208	5.614	9.693	5.819
	p	0.001*	0.000*	0.000*	0.001*	0.000*	0.000*
Bölüm							
Hemşirelik	117	3.06±0.65	2.79±0.72	2.70±0.57	2.66±0.74	2.84±0.55	7.67±4.87
Acil yardım ve afet yönetimi	205	3.59±0.70	3.22±0.83	3.05±0.61	2.85±0.86	3.26±0.60	8.83±5.38
İstatistiksel Analiz	t**	-6.658	-4.671	-4.996	-2.065	-6.076	-1.974
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.040*	0.000*	0.049*
Ekonomik Durumu							
Gelir giderden az	57	3.64±0.74	3.31±0.74	3.06±0.56	3.03±0.85	3.33±0.57	10.84±5.02
Gelir giderde eşit	244	3.36±0.72	3.02±0.83	2.89±0.64	2.74±0.80	3.07±0.62	7.90±5.18
Gelir giderden fazla	21	3.11±0.59	2.89±0.82	2.85±0.46	2.61±0.90	2.92±0.57	7.66±4.52
İstatistiksel Analiz	KW***	10.356	5.257	4.712	5.100	8.090	15.146
	p	0.006*	0.072*	0.095	0.078	0.018*	0.001*
Meslek Seçimine Karar Verme							
Kendi isteği	245	3.40±0.74	3.01±0.81	2.89±0.61	2.71±0.80	3.08±0.61	7.91±5.19
Aile isteği	77	3.37±0.70	3.21±0.81	3.02±0.61	3.03±0.85	3.20±0.62	9.98±5.03
İstatistiksel Analiz	t**	0.390	-1.890	-1.687	-3.003	-1.548	-3.069
	p	0.697	0.060	0.093	0.003*	0.123	0.002*
Mesleği başkalarına önerme							
Evet	166	3.24±0.71	2.86±0.78	2.79±0.60	2.62±0.77	2.94±0.60	6.91±4.98
Hayır	156	3.56±0.71	3.27±0.80	3.06±0.61	2.95±0.85	3.28±0.58	10.00±5.02
İstatistiksel Analiz	t**	-4.117	-4.590	-3.879	-3.605	-5.117	-5.543
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
Bölümü isteyerek seçme							
Evet	200	3.30±0.70	2.91±0.81	2.81±0.59	2.64±0.79	2.99±0.59	7.34±5.02
Hayır	122	3.54±0.74	3.31±0.77	3.10±0.61	3.02±0.83	3.30±0.60	10.17±5.09
İstatistiksel Analiz	t**	-2.849	-4.332	-4.250	-4.096	-4.642	-4.881
	p	0.005*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
Mesleği sevme durumu							
Evet	248	3.37±0.72	3.00±0.79	2.89±0.62	2.66±0.80	3.05±0.60	7.91±5.20
Hayır	74	3.48±0.75	3.27±0.87	3.03±0.61	3.19±0.78	3.28±0.63	10.08±4.98
İstatistiksel Analiz	t**	-1.149	-2.568	-1.705	-4.956	-2.855	-3.172
	p	0.252	0.011*	0.089	0.000*	0.005*	0.002*

*p<0.05, **Student t-testi, ***Oneway Anova, **** Kruskal Wallis test

Tablo 2’de sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve Umutsuzluk Ölçeği puan ortalamalarının bireysel özelliklere göre karşılaştırılması yer almaktadır. Öğrencilerin cinsiyete göre İşsizlik Kaygısı Ölçeği toplam puan ortalamalarında kadın öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur ancak aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Cinsiyete göre öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği “kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği” alt boyutu değerlendirildiğinde kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasındaki farkın anlamlı olduğu, erkek öğrencilerin “kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği” alt boyutu puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2). Öğrencilerin sınıf bazında işsizlik kaygısı alt boyut puan ortalamaları ve toplam boyut ortalamaları arasında fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Öğrencilerin eğitim gördükleri bölüme göre İşsizlik Kaygısı Ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarında acil yardım ve afet yönetimi öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra ekonomik duruma göre bakıldığında işsizlik kaygısı ekonomik durumu kötü olan grupta yüksek bulunmuştur ve aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 2). Aile isteği ile mesleği seçen gruptaki öğrencilerin işsizlik kaygısının yüksek olduğu ve ancak aradaki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin işsizlik kaygı ölçeği alt boyutları ve toplam puan ortalamaları mesleği başkalarına önerme açısından istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bölümü isteyerek seçmeyen ve sevemeyen öğrencilerin işsizlik kaygı puanının daha yüksek olduğu ve aradaki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$) (Tablo 2).

Öğrencilerin cinsiyete göre umutsuzluk puan ortalamaları arasında, erkek öğrencilerin daha umutsuz oldukları ancak aradaki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır. Sınıf bazında karşılaştırıldığında en umutsuz öğrencilerin 1. Sınıf öğrencileri olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Bölüm bazında acil yardım ve afet yönetimi

öğrencilerin umutsuzluk puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin umutsuzluk puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve aradaki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır. Ailesinin isteği ile mesleği seçen, mesleğine başkalarına önermeyen, mesleği isteyerek seçmeyen ve sevmeyen öğrencilerin umutsuzluk puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$) (Tablo 2).

Tablo 3. Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	İşsizlik Kaygısı Ölçeği Toplam Puan		İşsizlik Kaygısı Ölçeği Alt Boyutları							
	r	p	Ekonomideki İstihdam Zorlukları		Çevresel ve Sosyal Baskı		Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği		Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	
Umutsuzluk Ölçeği Toplam Puan	0.579	0.000*	0.416	0.000*	0.512	0.000*	0.547	0.000*	0.455	0.000*

* $p < 0.01$

Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği ile Umutsuzluk Ölçeği puan ortalamaları arasında pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0.579$, $p=0.000$). Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği alt boyutları ile Umutsuzluk Ölçeği karşılaştırıldığında tüm alt boyutlarda pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur (Tablo 3).

Tartışma

Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin işsizlik kaygısı ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırma sonucuna göre öğrencilerin işsizlik kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin İşsizlik Kaygısı Ölçeği ile Umutsuzluk Ölçeği puan ortalamaları arasında pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Bireysel özelliklere göre cinsiyet değişkeni açısından, kız öğrencilerin işsizlik kaygı ölçeğinden aldığı puan erkek öğrencilerinin aldığı puana kıyasla daha yüksek bulunmuştur ancak toplam puan ortalamalarında cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçlar elde edilmiştir.^{1, 11} Cinsiyet değişkeninin çalışmamızın örneklem grubu üzerinde umutsuzluk ve işsizlik kaygı düzeyi üzerinde anlamlı bir fark ortaya çıkarmamış olması, sağlık sektöründeki istihdamın cinsiyet ayrımının olmamasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Sınıf düzeyine göre öğrencilerin kaygı puan ortalamaları değişmektedir. Birinci sınıf öğrencilerinin kaygı puanı, dördüncü sınıf öğrencilerinin kaygı puanından yüksek bulunmuştur. Bunun sebebi; üniversite hayatına başlama, değişen arkadaş çevresi, aileden ayrılma gibi nedenler olabilir. Öğrencilerin okuduğu bölüm bazında değerlendirildiğinde acil yardım ve afet yönetimi bölüm öğrencilerinin işsizlik kaygı puanlarının tüm alt boyutlarda ve toplam puan bazında yüksek olmasının ve aradaki farkın anlamlı olmasının nedeni Sağlık Bakanlığı tarafından iş tanımının ve atamasının olmamasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ekonomik durum değişkeninin öğrencilerin işsizlik kaygısını etkilediği saptanmıştır. Ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin işsizlik kaygısının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yapılan çalışmada düşük sosyoekonomik durumun işsizlik kaygısını arttırdığı bulunmuştur.¹²⁻¹⁴ Okuduğu bölümü isteyerek seçenlerin ve mesleği seven öğrencilerin işsizlik kaygı puan ortalamaların literatürde yapılan çalışmalara paralel olarak daha düşük olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.^(1,15) Tekin'in (2015) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı incelenmiş olup, araştırmanın sonucuna göre, Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde işsizlik kaygısı çalışmamıza benzer şekilde saptanmamıştır.⁽¹²⁾ Bireylerin isteyerek seçtiği ve sevdiği mesleği yapması, kendini bu meslek grubuna ait hissettirebilir. Bu durum sağlık personeli olmanın getirdiği zorluklara rağmen bireyi kendini değerli, gerekli ve yeterli hissetmesini sağlayabilir ve motive edebilir bu durum iş bulma yönündeki umudunu kaybetmemesini ve işsizliğe dair

daha az kaygı hissetmesini sağlayabilir. Bölümünü isteyerek seçmeyenlerin, aile isteği seçtikleri ve işsizlik kaygılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bireysel özelliklerine, isteklerine, bilgi ve becerilerine uygun olmadığını düşündükleri bölümlerde öğrenciler daha isteksiz daha mutsuz olabilmektedir. Bu durum mesleği yapmak istememelerine, geleceklerini daha belirsiz görmelerine, kendilerini yetersiz hissetmelerine neden olabilir. Tüm bunların öğrencinin yaşayabileceği işsizlik kaygısını arttıracakları düşünülmektedir.

Çalışmamızda cinsiyete göre umutsuzluk ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Literatürde çalışmamızı destekler nitelikte cinsiyetin umutsuzluk düzeyi açısından farklılık yaratmadığını belirten çalışmalar mevcuttur. ^(2,7,16-18) Bunun nedeni olarak cinsiyet değişkeninin umutsuzluk üzerinde etkili olmadığı, umutsuzluğu etkileyen faktörlerin daha spesifik araştırılması gerektiği düşünülmektedir. Araştırma sonucumuza göre öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin sınıflara göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır. Araştırma sonucuna göre umutsuzluk düzeyi en yüksek birinci sınıfta, en düşük ikinci sınıfta saptanmıştır. Bunun nedeninin öğrencilerin fakülteye ilk başladığı dönemde mesleğe dair bilinmezliklerin fazla olduğu ve bunun bir kaygı ve beraberinde umutsuzluk yarattığı düşünülmektedir. Ayrıca ilk defa aile ortamından ayrılma, yeni bir ortama uyum sağlamaya çalışma, mesleği öğrenmeye çalışma ve geleceğe yönelik belirsizlikler öğrencilerde kaygı ve umutsuzluk yaratabilmektedir. Araştırmamızda öğrencilerin eğitim gördükleri bölüme göre Umutsuzluk Ölçeği toplam puan ortalamalarında acil yardım ve afet yönetimi öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin puan ortalamasının düşük çıkmasının nedeni programın istihdam alanlarının geniş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatürde hemşirelik öğrencileri ile acil yardım ve afet yönetimi öğrencilerini karşılaştıran çalışmaya ulaşamadığı için bölüm bazında umutsuzluk etkisi değerlendirilememiştir. Ancak acil yardım ve afet yönetimi bölümü öğrencilerin mezuniyet sonrası Sağlık Bakanlığı tarafından atamalarının olmaması

umutsuzluklarını arttıran bir kriter olarak düşünülmektedir. Ayrıca programın yeni açılmış olması ve istihdam alanlarının belirsiz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğrencilerin atanamama endişesi ve okudukları bölümün ileride önemini yitireceklerini kaygısı taşımaktadır. Çalışma sonucumuza göre sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ile ekonomik durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin umutsuzluk puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde öğrencilerle yapılan çalışmalarda gelir düzeyi düşük öğrencilerin umutsuzluk ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. (12,19) Okuduğu bölümü ailesinin isteği ile seçen ve mesleğini sevmeyen öğrencilerin umutsuzluk puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Çalışma sonucumuz literatürü destekler niteliktedir. (7,20) Bunun nedeni istemediği bölümü aile baskısı ile zorla okuyan öğrencilerin geleceğe yönelik iş bulma umutlarının olmadığı ve isteklerinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca ailelerin bölüm seçim kararına ortak olmasının öğrenciler üzerinde baskı oluşturduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin İşsizlik Kaygı Ölçeği ile Umutsuzluk Ölçeği puan ortalamaları arasında pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Çalışmamızı destekler şekilde işsizlik kaygısı ile umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda aralarında güçlü pozitif yönde ilişki olduğu ve kaygının umutsuzluk düzeyini etkilediği saptanmıştır. (1,7,21,22)

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak çalışmada öğrencilerin işsizlik kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin ortalamadan düşük olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin İşsizlik Kaygı Ölçeği ile Umutsuzluk Ölçeği puan ortalamaları arasında pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Özetle öğrencilerin umutsuzluk düzeyi arttıkça işsizlik kaygı düzeylerinin arttığı bulunmuştur. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin ekonomideki istihdam zorlukları,

çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği gibi işsizlik kaygısını oluşturan boyutlarda kendini tanıma, süreci yönetebilme gibi yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmelidir. Bunu sağlamak adına öğrencilere lisans eğitimi süresince işsizlik kaygısını azaltacak, öz donanımı arttıracak konferans, kongre vb. etkinliklerin düzenlenmesi, öğrencilerin bu etkinliklerde yer alması, yabancı dil ve yurtdışı eğitimi için bursların sunulması, projelerin planlanması gibi desteklerin sunulması önerilmektedir. Üniversitelerde işsizliğin psikolojik etkilerini düzeltmeye yardımcı olacak rehberlik ve danışmanlık birimlerin oluşturulması, akademisyenlerin öğrencilerinin işe girebilmeleri için yol gösterici olması, öğrencilerin kaygılarını yönetmelerine yardımcı olabilir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Kurumsal ve Finansal Destek Beyanı: Araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir kurum ve kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

Yazar Katkıları: Araştırmanın tasarımı, veri toplama, veri analizi, veri yorumlama, literatür taraması, şekil ve tabloların oluşturulması, makalenin yazılması ve makaleye son şeklinin verilmesi ve başvuru öncesi son kontrol CDB tarafından gerçekleştirilmiştir.

Kaynaklar

- 1- Kaynak K, Öztuna B. Üniversite öğrencilerinde işsizliğe yönelik işsizlik kaygısı ve umutsuzluk: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Journal of Yaşar University.2020;15(60): 953-970.
- 2- Aydın M, Erdoğan S, Yurdakul M, Eker A. Sağlık yüksekokulu ve sağlık meslek lisesi öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri. SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi. 2013; 4:1-6.
- 3- Mahiroğulları A, Korkmaz A. İşsizlikle mücadelede emek piyasası politikaları: Türkiye ve AB Ülkeleri. Ekin Basım Yayınevi; 2018.
- 4- Kökocak A, Yılmaz M, Demirci N. İşsizlik olgusu ve istihdam artırıcı stratejiler. Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi. 2015;7(1): 109-121.
- 5- Taşgın Ö, Bozgeyikli H, Boğazlıyan EE. Üniversiteli gençlerin işsizlik kaygıları ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişki. HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi. 2017; 6(15): 551-567.
- 6- Türk Dil Kurumu (TDK). Sozluk. Access: 22.11.2022. Available from: <https://sozluk.gov.tr/>
- 7- Küçük U, Usta G, Torpuş K. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeyleri. ACU Sağlık Bilimleri Dergisi. 2019; 10(3): 367-372.
- 8- Beck TA, Weissman A. The measurement of pessimism: The Hopelessness Scale. Journal of Consulting and Clinical Psychology. 1974; 42(6): 861-865.
- 9- Durak A, Palabıyıkoglu R. Beck Umutsuzluk Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Kriz Dergisi. 1994; 2: 311-319.
- 10- Ersoy M, Erdost HE. Unemployment worries among Turkish university students, Social Behavior and Personality: An International Journal. 2008; 36(2): 275-288.

- 11- Aljumili S. Unemployment anxiety and its relationship to future perceptions of unemployed graduate students. *Journal Of Tikrit University For Humanities*. 2020; 27(6): 487-465. doi:10.25130/hum.v27i6.1096
- 12- Tekin N, Korkmaz A. Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2016; 8(17): 534-555.
- 13- Choi S, Lee H. Influence on college students' depression of anxiety, unemployment stress and self esteem. *The Journal of the Korea Contents Association*. 2014;14(10):619-627. doi: 10.5392/JKCA.2014.14.10.619
- 14- Saleem A, Hussain S. Socio-psycho impacts of unemployment on educated youth: A case study of lahore city. *Pakistan Administrative Review*. 2018; 2(2): 267-275.
- 15- Menevşe A, Şeker AF. Farklı disiplinlerdeki öğrencilerin işsizlik kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*. 2020; 6(2): 338-356
- 16- Aktaş I, Alpay DD. Abant izzet baysal üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2015; 15:15-24.
- 17- Yalçın S, Açıkgöz İ. Sağlık bilimleri fakültesi son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2014; 11:259-70
- 18- Şanlı Kula K, Saraç T. Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi: Ahi Evran Üniversitesi Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2017; 18(1): 1-16.

- 19- Deveci SE, Çalmaz A, Açık Y Doğu Anadolu'da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. Dicle Tıp Dergisi. 2012; 39(2): 189-196.
- 20- Üstün G, Dedekoç Ş, Kavalalı T, Öztürk F, Sapcı Y, Can S. Üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2014;3:200-21.
- 21- Dereli F, Kabatas S. Sağlık Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. Yeni Tıp Dergisi. 2009; 26: 31-6.
- 22- Yazar B. Genç işsizliğine yönelik alan araştırması: Üniversite öğrencileri arasında kaygı ve umutsuzluk. Çalışma İlişkileri Dergisi. 2015; 6(2): 71-86.